Raadsvoorstel en –besluit

2019-15510

Zienswijze begroting 2020 en bestemming jaarresultaat 2018 VRZHZ

14 mei 2019

Aan de leden van de raad,

Het college van burgemeester en wethouders stelt u voor op grond van artikel 147 lid 2 van de gemeentewet te besluiten tot het naar voren brengen van een zienswijze over de ontwerp begroting 2020 en de bestemming van het jaarresultaat 2018 van de GR Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid met daarin de oproep gemeenteraden goed te informeren over de inhoud van lopende dossiers.

De secretaris, De burgemeester,

Aldus besloten in de openbare raadsvergadering van .

De griffier, De voorzitter,

portefeuillehouder: Strijk, R.C.L.
informatie: Marjon Dekker
telefoon: 078 770 35 20
e-mail: mdekker@zwijndrecht.nl

bijlagen: 9
ter inzage:

Toelichting

Inleiding

Het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid (hierna VRZHZ of VR) stelt 27 juni 2019 de ontwerp-begroting vast voor het begrotingsjaar 2020. Op 28 maart 2019 heeft het dagelijks bestuur de ontwerp-begroting toegezonden aan de raden van de deelnemende gemeenten. De raden van de deelnemende gemeenten zijn acht weken in de gelegenheid een zienswijze te geven.

Het dagelijkse bestuur biedt u de jaarstukken 2018 ter kennis name aan. Het voorgenomen besluit over de bestemming van het jaarresultaat 2018 is ook voor zienswijze aangeboden.

Hierna volgt een toelichting op de aangeboden stukken. Voor de inhoud van de zienswijze verwijzen we u naar de bijgevoegde concept brief aan het dagelijks bestuur.

Ontwerp-begroting 2020

Beleidsvoornemens
De basis van deze begroting vormt de jaarschijf 2020 uit het beleidsplan. De daarin opgenomen beleidsdoelstellingen en niet eerder voorziene ontwikkelingen hebben een plek gekregen in deze begroting. Voor 2020 verwacht de Veiligheidsregio, naast het invulling geven aan de dagelijkse operationele taken, onder meer de volgende ontwikkelingen te ontplooien:

- De voorbereidingen op de veranderende omgeving, met als onderdeel daarin onder meer de komst van de Omgevingswet;
- De transitie naar een informatie-gestuurde organisatie;
- De inzet op en aanhaking bij de grootschalige infrastructurele onderhoudsopgave "Vernieuwen, Verjongen, Verduurzamen";
- Het inspelen op de komst van de Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren (hierna: WNRA);
- De dóórontwikkeling van processen op het vlak van planning en logistiek, en;
- De begeleiding van de overdracht van de gezamenlijke meldkamer naar de landelijke meldkamer.

Tot slot wil de Veiligheidsregio niet onbenoemd laten dat het opstellen van het nieuwe beleidsplan 2021-2024 plaats, met daarin de lange termijn doelstellingen van de VRZHZ, ook een belangrijk speerpunt in 2020 is.

In de voorliggende begroting is ook de uittreding van de gemeenten Leerdam en Zederik verwerkt.

Ontwikkelingen
Door de uittreding van de gemeenten Leerdam en Zederik per 1 januari 2019 ontstaan er frictiekosten. Een deel daarvan wordt gecompenseerd, maar op de langere termijn levert dit

nog een 'financieel gat' op. De VR ontwikkelt een voorstel hoe dit gat opgevangen zou moeten worden. Structureel ligt er een opgave van ca 1,5 mln Euro per jaar. Dit betreft het verschil tussen de vervallen baten (inwonerbijdrage Leerdam en Zederik en de aanpassing BDuR) en de kosten die direct in de begroting VRZHZ wegvallen als gevolg van de uittreding van Leerdam en Zederik. In de begroting is dit verwerkt door de kosten taakstellend te verlagen. Voor overbrugging van de frictie is incidenteel als uitkomst van de arbitrage een bedrag van 5,1 mln beschikbaar in plaats van de door de VRZHZ berekende 7,8 mln. De Veiligheidsregio heeft een plan van aanpak ontwikkeld om de financiële effecten op termijn terug te brengen. Zie ook hierna bij jaarrekening 2018 – Transitiekosten Vijfheerenlanden.

Daarnaast heeft er een benchmark onderzoek plaatsgevonden en vindt er een strategische heroriëntatie plaats. De Bestuurlijke Begeleidingscommissie (BBC) van het benchmark onderzoek heeft een strategisch en operationeel handelingsperspectief meegegeven. Zie hiervoor de brief van VRZHZ d.d. 31 januari 2019 (Brief aan de raad 2019-15389). Samengevat gaat het om het strategisch handelingsperspectief op een lobby op hogere inkomsten vanuit het rijk op basis van het regionaal risicoprofiel, de visie op de oriëntatie van VRZHZ en de brandweer van de toekomst, de toekomst van de brandweer. Het operationeel handelingsperspectief betreft een evaluatie op de formatie voor overhead financiën/control en de blijvende reductie van het management.

Gezien de potentiële risico's van deze ontwikkelingen op langere termijn stellen wij voor in de zienswijze aandacht te vragen voor de regelmatige informatievoorziening op deze dossiers naar de gemeenteraden. De ontwerp-begroting geeft verder geen aanleiding tot het maken van opmerkingen.

<u>Jaarstukken 2018</u>
Zoals u in de jaarstukken 2018 kunt zien heeft de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid (hierna: VRZHZ) in 2018 naast het uitvoeren van haar reguliere werkzaamheden belangrijke stappen gezet naar een toekomstbestendige organisatie. Het was een intensief jaar en zeker een jaar waar de VRZHZ met trots op terugkijkt.

Terugblik op 2018
In 2018 is het dekkingsplan en evenementenveiligheid (ten behoeve van de meer dan 1.600 evenementen in onze regio) bestuurlijk vastgesteld en is de meldkamer overgegaan naar Rotterdam. Ook zijn twee grote programma's opgestart. Ten eerste het programma 'Veranderende omgeving' (met daarin de voorbereidingen op de komst van de Omgevingswet), wat vooral een wijziging zal betekenen in de vorm van adviseren en niet in het advies op zich. Ten tweede is men van start gegaan met de transitie naar een informatie-gestuurde organisatie. Informatie en vooral het op de juiste manier filteren, uitwisselen en gebruiken van informatie worden steeds belangrijker in onze maatschappij en dus ook voor de operationele diensten.

Intern heeft de Veiligheidsregio een reorganisatie doorgevoerd, die de organisatie in staat moet stellen met minder management slagvaardiger en doelmatiger te opereren. Tegelijkertijd heeft veel inzet plaatsgevonden op de ontvlechting van de gemeente Vijfheerenlanden. Door de bovengenoemde trajecten zijn beleidsvoornemens op het vlak van Arbo en risicocommunicatie minder opgepakt. Men onderkent dat de vertraging bij deze

werkzaamheden weliswaar niet leidt tot risico's op het gebied van de fysieke veiligheid, maar dat de Veiligheidsregio hier op korte termijn stappen in moet maken. Dit wordt in 2019 opgepakt.

Het dagelijkse werk stond tijdens deze trajecten niet stil. De VR was actief tijdens 10 GRIP-incidenten en de brandweermensen rukten uit voor meer dan 3.300 inzetten. Om al deze inzetten veilig en goed te kunnen uitvoeren is ervoor gezorgd dat de personeelsleden, partners en bestuurders middels opleidingen en trainingen toegerust en vakbekwaam zijn. Maar de voorkeur gaat natuurlijk altijd uit naar het voorkomen van incidenten boven het bestrijden ervan. Risicobeheersing heeft dan ook in 2018 weer volop aandacht gekend. Naast onder andere de controles en adviezen brandveiligheid heeft de Veiligheidsregio ook geïnvesteerd in (brand)veiligheids-bewustzijn door gastlessen op scholen, voorlichting en versteviging van de banden met de partners.

In de volgende paragraaf zien we het financieel jaarresultaat, waarbij eerst het historisch perspectief wordt geschetst.

Financieel beeld afgelopen jaren
Bij de regionalisering van de brandweer in 2013 is een bezuinigingscenario van 10%-15% afgesproken, wat uitmondde in een structurele bezuiniging oplopend naar € 3,9 mln in 2020. In 2015 is met het Meerjarenperspectief 2016-2020 (hierna: MJP) aanvullend bezuinigd, waardoor de structurele opgave opgelopen is naar € 5,2 mln in 2020. Deze bezuinigingsopgave is inmiddels volledig gerealiseerd. Daarnaast is de VRZHZ scherp blijven zoeken naar mogelijke verdere financiële ruimte. Hierdoor is de VRZHZ in staat geweest om naast de bezuinigingen uit het MJP ook extra structurele financiële voordelen te behalen, niet-benodigde middelen terug te laten vloeien naar de gemeenten en nieuwe ontwikkelingen intern te bekostigen. Zo is in 2017 het tempo waarin de bezuinigingen gerealiseerd worden met € 1,5 mln versneld en is in 2018 een structurele cao-stijging van € 0,7 mln door de VR opgevangen. Net als in de afgelopen jaren wil de VRZHZ scherp aan de wind blijven zeilen, strak sturen op haar financiën en de ontwikkelingen aan de voorkant monitoren. Hieronder wordt uitgelegd wat dat betekent voor het jaarresultaat 2018.

Jaarresultaat 2018
De Veiligheidsregio ZHZ heeft in 2018 een voordelig jaarresultaat behaald van € 4,40 mln. Hierin zijn de vrijval van € 1,7 mln uit de egalisatiereserve voor kapitaallasten, de vrijval uit de voorziening voor spanningstesters langs het spoor (de zogenaamde '25kV-middelen') en het voordeel van € 0,43 mln uit het MJP inbegrepen. De vrijval uit de egalisatiereserve is conform de bestuurlijke afspraak in het AB VRZHZ in de zomer van 2018 teruggevloeid naar de deelnemende gemeenten, terwijl over het MJP-voordeel de afspraak staat dat dit bij de jaarrekening 2018 teruggaat. De vrijval uit de voorziening is bij de tweede bestuursrapportage 2018 (hierna:BURAP-II) omgelabeld ten behoeve van de transitiekosten van de reorganisatie. Conform de richtlijnen van het Besluit Begroting en Verantwoording (hierna: BBV) dient dit via een jaarrekening-technische aanpassing op de boeken expliciet tot uiting te komen in ons jaarresultaat.

Te bestemmen jaarresultaat
Het bovenstaande in ogenschouw nemend, komt het daadwerkelijke (netto) jaarresultaat uit op een voordeel van € 1,42 mln. Dit financieel voordeel is hoofdzakelijk veroorzaakt door het

niet invullen van vacatures als gevolg van de reorganisatie. Vanwege de verwevenheid met de reorganisatie is het op dit moment moeilijk te duiden of dit voordeel een structureel of incidenteel karakter kent. In 2019 gaat de VRZHZ de financiële effecten van de uittreding van Vijfheerenlanden onderzoeken. Hierin worden de budgetten betrokken en zal mogelijke budgettaire rek/ruimte in kaart gebracht worden in relatie tot het voordelige jaarresultaat. Daarnaast zijn de financiële effecten van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren en het infrastructurele Rijksprogramma "Vernieuwen, Verjongen & Verduurzamen" nog niet te duiden. Omdat daar op dit moment nog geen zekerheid over te geven is worden deze aangemerkt als een financieel risico.

Transitiekosten Vijfheerenlanden
De operationele ontvlechting van Vijfheerenlanden is goed verlopen. De door de arbitrage vastgestelde transitievergoeding bedraagt € 5,1 mln. Hiervan is € 0,3 mln het aandeel van Vijfheerenlanden in de eigen vermogenspositie van de Veiligheidsregio en vloeit dus rechtstreeks terug naar de uittredende gemeente. Van de transitievergoeding blijft € 4,8 mln beschikbaar ter dekking van de transitiekosten. Afgezet tegen de voor de transitie benodigde € 7,8 mln resteert er een gat van € 3,0 mln. Ten aanzien van de gevolgen van het uittreden van Vijfheerenlanden zal er de zomer 2019 een financiële analyse gemaakt worden. In deze analyse zal gekeken worden naar de mogelijke rek en/of ruimte in de huidige budgettaire kaders. Deze analyse zal tegelijkertijd met BURAP-II 2019, met daarin een financiële prognose, in het AB VRZHZ landen zodat beide in samenhang met elkaar besproken kunnen worden. Bestuurlijk is de afweging gemaakt om het nog te bestemmen netto-jaarresultaat bij de Veiligheidsregio te reserveren ten behoeve van de ongedekte transitiekosten. Met de mogelijke tekorten in het sociale domein in het vizier, het op handen zijnde onderzoek naar de financiële effecten van Vijfheerenlanden en de eerder afgesproken beleidskaders is gekozen om voor te stellen het geld uit te keren aan de gemeenten.

Voorgenomen resultaatsbestemming
Op basis van het bovenstaande heeft het AB VRZHZ op 17 april 2019 het voorgenomen besluit genomen om:

- Uit het jaarresultaat 2018 het volledige netto-jaarresultaat, groot € 1,42 mln, uit te keren aan de gemeenten;
- De gemeenten te verzoeken het financiële effect van de volgende ontwikkelingen op te nemen in hun risico-paragraaf en dit middels hun P&C-cyclus te monitoren:
    - De Wet normalisering rechtspositie ambtenaren op het stelsel van vrijwilligheid,
    - het infrastructurele Rijksonderhoudsprogramma "Vernieuwen, Verjongen & Verduurzamen" en
    - het ongedekte deel van de transitie-kosten voor de ontvlechting van Vijfheerenlanden
- Dit voorgenomen besluit ter zienswijze voor te leggen haar deelnemende gemeenten.

Met de voorgenomen beslispunten wil de VRZHZ voor veiligheid binnen een solide financiële context staan. Met het voorstel om het jaarresultaat uit te keren komt de Veiligheidsregio de afspraken uit de uniforme kaderstelling GR-en na en geeft het bestuur

aan oog te hebben voor de bredere financiële effecten waar gemeenten mee geconfronteerd worden. Wij hebben dit verwoord in de concept zienswijze.

Financiën

De bijdrage aan de Veiligheidsregio ZHZ stijgt ten opzichte van de begroting 2019 met iets meer dan € 227.000. Dit wordt grotendeels veroorzaakt door de ingroeiregeling van de nieuwe kostenverdeelsystematiek. Hier is de begroting 2020 van de gemeente Zwijndrecht rekening meegehouden. De resterende stijging van bijna € 50.000 wordt veroorzaakt door de indexering die heeft plaatsgevonden op de lonen en de prijzen. De indexatie past binnen de afspraken die gemaakt zijn bij de uniforme kaderstelling GR-en ZHZ. De indexering nemen wij mee in de kadernota 2020.

De Veiligheidsregio heeft over 2018 een positief jaarresultaat behaald van € 1,42 miljoen. Het AB heeft op 17 april 2019 besloten dit bedrag uit te keren aan de gemeenten. Daarnaast heeft het AB eerder al besloten een bedrag van € 430.000 uit het meerjarenperspectief uit te keren. Voor de gemeente Zwijndrecht leidt dit tot een totaal incidenteel voordeel van € 170.000. Dit bedrag is verwerkt in de 1e bestuursrapportage 2019.

Bijlagen:

1. Brief aan dagelijks bestuur met zienswijze
2. Aanbiedingsbrief ontwerp-begroting 2020
3. Toelichting VRZHZ op ontwerp-begroting 2020
4. Ontwerp-begroting 2020
5. Aanbieding jaarstukken 2018 en bestemming jaarresultaat 2018
6. Jaarstukken 2018
7. Infographic bij jaarstukken 2018
8. Controleverklaring jaarstukken 2018
9. Memo bestemming jaarresultaat 2018